

Täysistunto

Perjantai 22.4.2016 klo 12.59—13.31

4. Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2015

Kertomus K 6/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelun aloittaa edustaja Pauli Kiuru. (Hälinää — Puhemies koputtaa) — Hyvät edustajat, pyydän siirtämään keskustelut salin ulkopuolelle, niin päästään täällä käymään läpi seuraavaa asiaa.

Keskustelu

13.02 **Pauli Kiuru kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan kirjasto palvelee eduskuntaa toimialalleen kuuluvien tavoin. Tehtäviin kuuluu lisäksi eduskunnan keskusarkistona toimiminen. Eduskunnan kirjasto on myös julkinen keskuskirjasto oikeudellisen tiedon, yhteiskunnallisen tiedon ja eduskuntatiedon sektoreilla. Se palvelee kaikkia, jotka tarvitsevat tietoa oikeudesta, yhteiskunnasta ja politiikasta.

Vuosi 2015 oli ensimmäinen kokonainen vuosi peruskorjatuissa tiloissa. Sekä asiakkaat että kirjaston henkilökunta ovat olleet tyytyväisiä peruskorjattuihin tiloihin. Suunnittelussa huomioitiin myös esteettömyys.

On myönteistä, että sekä uusien että aktiivisten asiakkaiden määrät olivat kertomusvuonna nousussa. Samoin nousivat kirjaston lainojen ja kovalainojen määrät.

Eduskunnan verkkosivu-uudistus muutti valtiopäiväasioiden ja -asiakirjojen hakutoiminnon. Kirjaston henkilökunta neuvoi ja koulutti hakujärjestelmän käytössä eduskunta-asiakkaita sekä kaikkia muita kiinnostuneita avoimissa tilaisuuksissa Kansalaisinfossa. Avoimia koulutuksia tarjottiin muun muassa säädöslähteistä, EU-asioiden käsittelystä Suomessa ja lainsäädäntöprosessin tiedonlähteistä. Kirjaston järjestämiin koulutuksiin osallistui kertomusvuonna 960 henkilöä.

Kirjaston tietopalvelu tekee tietotukiyhteistyötä valtioneuvoston hallintoyksikön kanssa avustaen ministeriöiden säädösvalmistelua taustoittavilla tiedonhauilla. Lisäksi Valtiontalouden tarkastusvirastolle tehdään laajoja aineistohakuja.

Lainaus-, neuvonta- sekä tietopalvelun lisäksi kirjaston tietoasiantuntijat toimittavat tietopaketteja ajankohtaisista lainsäädäntöhankeista sekä yhteiskunnallisista ja historiallisista aiheista. Tietopaketeista on saatu asiakkailta positiivista palautetta.

Verkkopalvelujen kokonaisuudistus työllisti kirjaston henkilökuntaa. Verkkosivu-uudistuksen myötä kirjaston verkkosivut integroitiin osaksi eduskunnan verkkosivustoa. Kirjastolla on vetovastuu eduskunnan avoimen datan hankkeessa. Eduskunnan hallintoasioiden kirjaamotoiminnot siirrettiin vuoden 2015 alusta arkiston yhteyteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

Kirjastossa järjestettiin vuoden aikana seitsemän näyttelyä. Veteraanikansanedustajien haastattelut jatkuivat suunnitellusti muistitietoarkistoon.

Kirjastossa työskenteli vuoden lopussa 39 henkilöä, ja budjetin toteutuma oli 3,3 miljoonaa euroa. Eduskunnan kirjasto on arvostettu työpaikka. Tästä esimerkkinä on se, että avoinna olleeseen palvelujohtajan virkaan haki 42 erittäin pätevää henkilöä.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan kirjaston arvopohja ja toiminta vahvistavat demokratiaa, sananvapautta, luotettavan tiedon saavutettavuutta, vapaata lehdistöä sekä rakentavaa kansalaiskeskustelua ja vaikuttamista. — Kiitos.

13.07 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan kirjasto on hyvin tärkeä instituutio, niin kuin tässä kuulumme. Yleisesti ottaen, tietenkin kun aiheena ovat kirjastot, haluaisin kiinnittää huomiota siihen hallitusohjelman erittäin huolestuttavaan kirjaukseen, jossa tällaisten erilaisten normitalkoiden nimissä ollaan haluamassa antaa lainsäädäntöä, jossa todetaan käytännössä katsoen, että lakia ei tarvitsisi noudattaa esimerkiksi kuntien kirjastotoimen osalta tai nuorisotoimen osalta, tiettyjen vapaan sivistystyön toimien osalta. Tietenkin siinä suhteessa on ollut keskustelua sen suhteen, kuinka tuhoisaa tämänkaltainen säätely olisi suomalaiselle arvokkaalle, hienolle, tasa-arvon turvanneelle kirjastojärjestelmälle. Ei ole kenenkään edun mukaista, jos kunnissa päästetään resurssipulan tai uuden säätelyn vuoksi kirjastotoimi rapautumaan.

Haluan tässä yhteydessä lausua ilmi myös vakavan huolen suomalaisen kirjastolaitoksen tulevaisuudesta, sillä me kaikki tiedämme sen merkityksen historian matkan varrella, ja tulevaisuudessakin sillä riittää kaikinensa hyvin paljon tehtävää.

13.08 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen veteraanikansanedustajien muistitiedon keräämisestä puhunut täällä ennenkin, ja tuntuu siltä, että minusta tulee veteraanikansanedustaja ennemmin kuin vieressäni istuvasta edustaja Zyskowiczista taikka eturivissä istuvasta Kanervasta. Minun mielestäni voisi olla perusteltua tehdä näitä haastatteluja myös tällaisista konkareista, jotka täällä ovat istuneet vähintäänkin puolikkaan miehen iän, jos eivät jo tämän ikäisen miehen koko iänkin. Kysyisin puheenjohtajalta, voisiko tässä olla paikka näitä konkareita haastatella. Myös edustaja Tuomioja ja monet muut ovat sellaisia, joita olisi hyvä haastatella.

Tässä sivulla 23 on entisen pääsihteerin kuva. (Ben Zyskowicz: Myös puhemiehen kuva on samalla sivulla!) Hänellä on sen näköinen ilme, että hänellä olisi jotain kerrottavaa. Kysyisin, että kun hän 24 vuotta toimi pääsihteerinä, niin voisiko tätä haastattelua laajentaa koskemaan myös tällaista konkaripääsihteeriiä, kun tuntuu siltä, että hän ei ole muistelmia ainakaan toistaiseksi tekemässä — tulisivat tätä kautta hänen ajatuksensa sitten historiankirjoittajien tietoon.

13.09 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia eduskunnan kirjaston hyvästä kertomuksesta. Puheenjohtaja, edustaja Kiuru esitteli tämän kyseisen asiakirjan erittäin perusteellisesti ja hyvin. Iloitsen siitä suuresti, että kirjasto on saatu kuntoon ja se palvelee tietenkin tämän talon tarpeita ja myös yleisöä niin, että voimme iloita siitä, että talossa on käytettävissä maan huipputason kirjasto ja myös kansainväliset mitat täyttävä kirjasto.

Toivon, että toteutuisi tämä edustaja Heinosen erinomainen esitys tämän niin sanotun hiljaisen tiedon keräämisestä, mitä esimerkiksi edustaja Kanerva ja edustaja Zyskowicz

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

omalla osaamisellaan edustavat. Ja tämä esitys, että päästäisiin esimerkiksi pääsihteeri Tiitiselä haastattelussa mahdollisesti saatavien tietojen taltioimiseen, olisi aivan erinomainen asia.

Suomessa on se huono puoli, että meillä eläkkeelle jäävä porukka vie mukanaan valtavan määrän hiljaista tietoa, joka ei periydy minnekään, ja se on valtava vahinko. Se on vahinko niin eduskunnassa, se on vahinko työpaikoilla kuin ihan jokaisessa ympäristössä. Hiljaisen tiedon keräämiseen pitää tässä maassa paremmin kiinnittää huomiota. (Puhemies koputtaa)

Edustaja Heinosen esitys on kannatettava, ja Kanervalta tiedot ylös. (Naurua)

13.10 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin kiitän edustaja Hoskosta hänen puheenvuorostaan, sillä hiljaisuus on käsite, joka harvoin liitetään eduskuntatyöhöni.

Edustaja Viitanen olisin myös vastannut, kun hän vei keskustelun vähän laajemmin kirjastoihin, että tässä hallituksen aikeessa purkaa niitä pakottavia normeja, jotka koskevat kuntien toimintaa, on tietysti kyse siitä, kuinka pitkälle me lainsäätäjinä luotamme suomalaisten kuntien päättäjiin. Ymmärrän huolen kirjastotoimen, nuorisotoimen ja muiden sektoreiden tulevaisuudesta eri kunnissa, mutta toisaalta, kun me arvostamme kunnallista itsehallintoa, kun me tiedämme, että meidän hyviä ystäviämme yli puoluerajojen istuu kuntien keskeisissä päätöksentekokelemissä, tietysti toinen näkökulma olisi se, että luottaisimme siihen, että vaikka valtio ei niin tarkkaan enää säätelisi näitä asioita, niin kuntapäätäjät pitäisivät huolta kansalaisten tärkeistä palveluista.

13.12 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minusta on syytä myös tällä tasolla kantaa hyvin vakavaa huolta siitä, mikä on kirjastojen tulevaisuus. Kunnissa on usein resurssipula, ja silloin myös valtion toimijoiden on omalta osaltaan varmistettava, että tätä meidän arvokasta järjestelmäämme ei kerta kaikkiaan ajeta alas. Siksi en ole yhtään yllättynyt siitä, että suomalainen kulttuuriväki, kirjastoväki, kaikki ovat käyneet tätä huolestunutta keskustelua hallituksen esityksistä.

Noin yleisesti, kun muutenkin puhumme kirjastojen tulevaisuudesta, niin meidän olemme sosialidemokraatteina esittäneet myös sitä, että nämä ajat ovat hyviä aikoja rakentaa ja korjata. Niinpä olemme omassa vaihtoehtobudjetissamme esittäneet esimerkiksi konkreettisia toimia, jotta voisimme näinä aikoina turvata lasten lukuharrastusta ja ihmisten mahdollisuutta käyttää kirjastoja myös niin, että me käyttäisimme rahaa siihen, että kirjastoja kunnostetaan, korjataan, rakennetaan, etenkin kun nyt hallituksen suunnitelmissa on lopettaa kokonaan nämä kirjastorakentamisen määrärahat.

13.13 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kirjastolaitos on rakennuksena ja instituutiona arvokas ja vanha, ja Eduskunnan kirjasto edustaa juuri sitä. Siellä seinällä lukee: "Hys hiljaa, kirjastolla on korvat." Täällä puhutaan hiljaisesta tiedosta, mikä on tärkeää. "Hiljaisuus on vastauksena sietämätön", sanoi Charles Dickens, mutta hiljaisuus kuuluu kirjastoihin.

Tein joku aika sitten Espoon valtuustossa aloitteen siitä, että hiljaiset tilat palautetaan kirjastoon, koska on paljon kirjastoja, missä tilat ovat lähinnä tällaista oleskelu- ja monitoimitilaa. Onkin ilo kertoa, että vastauksena siihen kaupunki otti asiasta onkeensa ja meille on tulossa peräti 127 neliötä uutta tilaa ja siitä osa tulee hiljaiseen tilaan muun muassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

uudessa Ison Omenan kirjastorakennuksessa, joka valmistuu. Tämä asia on hyvin tärkeä, että me säilytämme myös jonkun paikan meillä, missä on rauha ja missä on tyyneys ja missä ihmiset voivat rauhassa lukea ja viettää aikaansa. Tämä kirjastojen muuttuminen olohuoneiksi ja oleskelutiloiksi on mielestäni täysin väärä kehityssuunta Suomessa.

13.14 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tarvitse olla entinen kulttuuriministeri, että voi puhua kirjastojen puolesta ja kantaa huolta siitä, että kirjastot ovat kaikkien kansalaisten ulottuvilla myös jatkossa.

Arvostan suuresti edustaja Zyskowiczin teräviä kommentteja usein keskustelussa, mutta nyt täytyy sanoa, että edustaja Zyskowiczin kirves kyllä karahti oikein isoon kiveen ja toivottavasti sitten jatkossa tulee terävämpiä kysymyksiä. Nimittäin kyllä kirjasto kuuluu semmoisiin peruspalveluihin, joiden täytyy olla kaikkialla saatavilla, ei se voi riippua siitä, mitä kuntapäättäjät kussakin talousahdingossa päättävät. Se on samanlainen koko meidän sivistykseemme ja suomalaiseen kulttuuriimme ja pärjäämiseemme liittyvä yhteinen ominaisuus kuin vaikkapa peruskoulu, joka sekin täytyy kaikkien järjestää, jokaisen kunnan täytyy huolehtia peruskoulutuksesta.

Tässä pitää olla harvinaisen kirkkaana mielessä, että kirjastopalvelut ovat se meidän kansallisen kulttuurimme, todellisen lukutaitomme, sivistyksemme osa, josta täytyy pitää huolta, ja toivon, että tätä ei nyt laiteta minkään säästötalkoiden mukana menemään.

13.15 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä, että kirjastoilla on hieno historia ja tärkeä rooli suomalaisessa arjessa, ja sitä niillä varmasti tulee tulevaisuudessakin olemaan. Itse asiassa kuitenkin aika monissa paikoissa on ollut myös sitä kehitystä nykylainsäädännönkin aikaan, että palvelut ovat keskittyneet kuntaliitosten myötä vain siihen keskuskaupunkiin ja enää ei kaikkialla voida puhua aivan aidosta lähipalvelusta, jos puhutaan fyysisesti kirjastosta.

Mutta onneksi pääministeri Sipilän hallitus on ryhtynyt myös toimeen palveluiden sähköistämiseksi. Itse asiassa tulevaisuudessa kirjastot ovat entistä enempi sellaisia paikkoja, että nämä palvelut ovat saavutettavissa erilaisilla keinoilla. Mutta pidän yhtä lailla huolta tulevaisuuden kirjastoista kuin täällä edustajat Viitanen ja Heinäluoma, ne ovat arvokas juttu olleet ja tulevat sitä Suomessa tulevaisuudessakin olemaan.

13.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kansa elä vain leivästä, kuuluu vanha sanonta. Tarvitsemme myös sivistystä ja hengen sivistystä, ja tässä suhteessa suomalainen kirjasto on kyllä meidän henkisen sivistyksemme ja tasa-arvomme, voi sanoa, kirkkain timantti. Tässä suhteessa on kyllä todella valitettavaa, että jatkossa voi olla mahdollista se tilanne, että kirjastopalvelut eivät ole tasapuolisesti eri kunnissa saatavilla. Saattaa olla mahdollista, että tulee isojakin aukkoja säästöpainneissa.

Puutun myös edustaja Zyskowiczin kommentteihin, jotka yleensä todella ovat teräviä. Kun hän tässä sanoi, että hän luottaa kuntapäättäjiin, niin tässä ei ole kyllä nyt hallituksen toiminnassa logiikkaa. Kun näistä terveystaksuista puhuttiin, silloin hallitus sanoi, että luotamme kuntapäättäjiin. Sitten kun kuntapäättäjät sanoivat, että me emme halua tehdä näitä säästöjä, niin nyt sitten hallitus sanoo, että nyt niitä pitää leikata jostain muualta. Edustaja Zyskowicz, luottaako hallitus kuntapäättäjiin vai ei?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

13.17 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän arvostavista kommenteista. En itse asiassa ottanut vahvasti kantaa sen puolesta, että riittää, että luotamme kuntapäättäjiin, vaan tarkoitukseni oli edustaja Viitanen ensimmäisen puheenvuoron johdosta tuoda esiin asian molemmat puolet. Eli toisaalta kaikki se, mitä täällä on hyvää sanottu kirjastolaitoksen merkityksestä sekä Suomen kansan historiassa että tänä päivänä ja varmasti myös tulevaisuudessa, pitää paikkansa, ja minun on siihen helppo yhtyä. Halusin vain tuoda esiin sen näkökulman, mikä on niiden pohdiskelujen taustalla, joita hallituksen piirissä on käyty siitä, että kuntien toimintaa ei säänneltäisi nykyiseen tapaan niin tarkasti valtakunnan tasolla eduskunnassa tehtävillä laeilla, vaan annettaisiin kuntapäättäjille lisää liikkumatilaa. Tällainen ajattelu siinä oli taustalla. En sanonut, että juuri tässä asiassa olisi näin hyvä tai tärkeätä menetellä.

13.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä kuulla, että edustaja Zyskowiczkin on sitä mieltä, että välttämättä ei tarvitsisi näin menetellä. Siksi kyllä haluan nyt hallituspuolueille heittää palloa siinä, että alkää menetelkö näin. Viime kaudella käynnistettiin kirjastolain kokonaisuudistus, ja olisi pätkähullua, että lainsäädäntöä uudistetaan toisella kädellä ja toisella kädellä ilmoitetaan, että hei, teidän ei tarvitse noudattaa lakia. Minä näen tässä aika suuria uhkakuvia, synkkiä pilviä, varsinkin kun sitten tämä resurssipula on tosiasia. En näkisi missään tilanteessa perusteltuina näitä toimia, jotka tosiasiasa tulevat johtamaan kirjastolaitoksen rapautumiseen ja alasajoon. Niille ei ole mitään perusteita.

Tietenkin kun hallitus on ottanut nyt joissain hölmöimmissä esityksissään takapakkia, niin voisiko nyt tässäkin suomalaisen kulttuurin ja kirjallisuuden, kansalaisten lukuharrastuksen, lukutaidon edistämisen nimissä tehdä takapakkia ja yhdessä päättää, että turvaamme suomalaisen kirjastolaitoksen tulevaisuuden? Me tiedämme, että kansa rakastaa kirjastoja. Joka kerta, kun joku kirjasto meinataan jossain kunnassa lakkauttaa, kyllä siellä aikamoinen kansanrintama on sanomassa, että ette vie minun kirjastoani. Lähikirjastokin on hyvin tärkeä, ja tänä päivänä esimerkiksi lähioissa ja muualla täytyy olla näitä (Puhemies koputtaa) palveluja saatavilla.

13.20 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhutaan nyt ihan rehellisesti tästä asiasta. Tarkoituksena oli kuitenkin saada aikaan säästöjä, se oli tämän koko harjoituksen lähtökohta, ei niinkään se, että kunnallista itsehallintoa tässä vahvistettaisiin. Silloin lopputulos hallituksen toiveesta on se, että myös kirjastomäärärahoista kunnat säästäisivät rahaa. Tämä tarkoittaa sitä, että tämä elintärkeä palvelu heikkenisi, ja sitä on syytä vastustaa.

Kirjastot ovat suomalaisen sivistyksen kulmakivi, ja myöskin suomalaisen Pisa-menestyksen ja lukutaitomenestyksen kulmakivi piilee juuri kirjastoissa. Se tarkoittaa myöskin sitä, että maahanmuuttajille kirjasto on myös paikka, jossa voi kokoontua, tehdä läksyjä ja sopeutua paremmin suomen kieleen ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

Eduskunnan kirjasto on hyvin resursoitu laitos, se on tutkimukselle ja tutkijoille äärimmäisen tärkeä, mutta asiakkaat eivät ehkä ole löytäneet sinne parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä on vastakohtana sille, että suomalaisten kunnallisten kirjastojen käyttöaste on valtava ja niiden lukija- ja lainamäärät ovat edelleen äärimmäisen korkealla tasolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

13.21 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todellakin niin, että Suomessa kirjastojen ystäviä ovat kaikki, ja kunnat varmasti pitävät huolen siitä, että kirjasto on se asia, jonka puolesta halutaan tehdä töitä ja jota halutaan kehittää. Näin on kotikunnassanikin.

Mutta mitä sitten tulee tähän taloudenpitoon, niin sekin on huomioitava kuntapäättäjien, että kun valtiolta lähetetään aina sanktioita leikkaamalla sitä sun tätä — sekin on yleisen taloustilanteen sanelema totuus — sekin on otettava huomioon, koska siinähan pahimmillaan käy niin, että jos kunta ei pidä taloudestaan huolta ja mennään sitten asteikolla kriisikuntaan, niin se johtaa taas sitten siihen tilanteeseen, jossa kunta pistetään selvitystilaan, minkä jälkeen valtioneuvosto tekee päätöksen, ja todennäköisesti liitos tapahtuu lähimpään naapurikuntaan, mikä parhaaksi siinä tilanteessa katsotaan. Siinä tilanteessa ei ole sitten enää valintakeinoja. Elikkä kyllä tämä talouden hyvän tason pitäminen kunnissa on kaikille kunnan luottamushenkilöille ja virkamiehille asia numero yksi. Mutta valtiiovallan on pidettävä huoli myös siitä, että työllistämismahdollisuuksia tulee muuallekin kuin keskuspaikkoihin. Muutenhan tämä Suomi kuolee.

13.22 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus suhtautuu erittäin arvostavasti kirjastolaitokseen, ja siitä esimerkkinä on se, että aivan tähän lähelle nousee tällä vaalikaudella keskustakirjasto. Se on 100 miljoonan euron hanke, johon valtion tukea tulee 30 miljoonaa euroa, niin että se on erittäin suuri huomionosoitus kirjastolaitokselle.

Edustaja Heinonen nosti keskusteluun veteraanikansanedustajien haastattelut. Viime vuonna niitä tehtiin 13 kappaletta. Kaiken kaikkiaan veteraanikansanedustajia on haastateltu 932 kappaletta. Työ etenee. Mutta tullakseen veteraanikansanedustajaksi täytyy olla entinen kansanedustaja, ja me tiedämme, että Kanerva ja Zyskowiec varmasti jatkavat pitkään, joten he eivät tällä tietämällä pääse haastatteluun vähään aikaan.

Sen sijaan hyviä uutisia kysymykseesi: Pääsihteeri Tiitinen tullaan haastattelemaan. Hän on suullisesti lupautunut, että hän on käytettävissä, ja hän pystyy syventämään sitä tietoa, mikä tähän eduskuntatyöhön liittyy, ja tuomaan toisen näkökulman, hieman erilaisen näkökulman kuin mikä kansanedustajilta itseltään nousee.

13.24 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kirjaston puheenjohtajalle, edustaja Kiurulle, tästä vastauksesta. On hienoa, että tällainen kokenut virkamies kuin väistynyt pääsihteeri Seppo Tiitinen saadaan tähän kokonaisuuteen mukaan. Minun mielestäni se on hyvä pitää mielessä, että meillä on talossa monia pitkän linjan tekijöitä, ja tämä on ehkä hyvä perinne aika-ajoin katsoa, onko sellaisia henkilöitä, joilla olisi kerrottavaa tulevaisuuden tutkijoille. Ja niin kuin tässä kirjaston kertomuksessa todetaan, kirjasto on antanut myös käyttöluvan koko haastatteluaineistoon kahdelle Eduskuntatutkimuksen keskuksen tutkijalle, eli tätä hyödynnetään myös hyvällä tavalla. Hienoa, että nämä ovat käytössä — vaikka se Tiitisen lista ei haastattelussa selviäisikään.

13.25 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä olemme varmasti kaikki samaa mieltä, mutta minä nyt vielä haluan edustaja Hoskonenkin puheenvuoron johdosta todeta, että eihän tässä ole hallituksen ja hallituspuolueiden logiikan kanssa päätä eikä häntää. Toisaalta sanotaan, että me kaikki rakastamme kirjastoja, ja niin kansa rakastaa, mutta samaan aikaan hallitus antaa sen signaalin kuntapäättäjille, että säästä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

kää muun muassa kirjastoista näiden normitalkoiden nimissä. Ettekö te, arvoisat hallituspuolueen edustajat, ole nähneet ja kuulleet sitä huolta, minkä tämä hallitusohjelma aiheutti? Se tuntuu pätkähullulta, että sanotaan, että lakia ei tarvitse noudattaa näissä asioissa. Ihan sama pätee nuorisotoimen tämän kaltaisiin kysymyksiin. Tämä on hyvin vakava, iso asia, mikä äärellä olemme.

Olen siitä tyytyväinen, että täällä on tullut hallituspuolueiltakin ymmärtämystä ylipäänsä kirjastolaitosta kohtaan. Minä nyt toivon, että voisitteko viedä terveiset teidän ministerillenne, arvoisat edustajat Zyskowicz ja Heinonen, että tämä hanke kerta kaikkiaan on kestämaton ja se on peruttava. Eli hallituksen ei tule ajaa alas suomalaista hienoa kirjastolaitosta. (Timo Heinonen: Ei hallitus sitä alas aja!)

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistan pariin. Edustaja Heinonen on siinä ensimmäisenä.

13.26 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan kirjaston kertomuksesta olemme vuosittain käyneet täällä keskustelua, ja tietysti monien isojen keskustelujen ympärillä tämä tuntuu aina vähän pienemmältä asialta. Mutta kun itse aikanaan ensimmäisen eduskuntakauden sain olla myös Eduskunnan kirjaston hallituksessa ja silloin kirjaston puheenjohtajana toimi pitkän linjan parlamentaarikko kansanedustaja Tuomioja, niin sain kyllä hyvän perehdytyksen kirjastomme toimintaan ja myös siihen, että täällä on paljon paljon isompi merkitys kuin tavallisessa julkisessa keskustelussa halutaan ymmärtää tai tiedetään. Usein ajatellaan, että siellä on kirjastokin kansanedustajien käytössä, mutta täällä kirjastollahan on paljon paljon isompi merkitys. On usein mukava ollut huomata, miten nuoret ovat löytäneet Eduskunnan kirjaston ja hyödyntävät sitä tutkimustyössä. Tämä on myös loistava paikka saada sellaiset kirjat luettavaksi, mitkä usein ovat monesta muusta kirjastosta varattuina pitkillä varauslistoilla.

Eduskunnan kirjaston peruskorjaus saatiin päätökseen, ja viime vuosi oli ensimmäinen uusissa tiloissa. On myönteistä nähdä myös se, että ihmiset ovat löytäneet takaisin tämän kirjaston asiakkaiksi. Lainojen määrät eivät toki ole vielä aivan sillä tasolla kuin ne ennen remonttia olivat, mutta siellä on selkeä nousu, 11,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Uskon, että se tästä jonkin verran vielä tulee kasvamaan, vaikei aivan niihin lukuihin ehkä enää tulla pääsemään sähköisiin malleihin siirryttäessä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: On hienoa, että veteraanikansanedustajien haastatte-
luja on pystytty tekemään vuosittain lisää, viime vuonna 13, ja näitä tutkimuksia on jatkettu. Yksi hieno uutinen tässä lyhyessä täysistunnossa oli se, että tullaan haastattelemaan myös väistynyt, arvostettu pääsihteeri Seppo Tiitinen tähän muistitiedon keräysprojektiin. Toivottavasti myös kansanedustajat Kanerva, Zyskowicz ja esimerkiksi Tuomioja saadaan mukaan, sillä on tärkeää, että tieto on kansissa.

13.28 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä muistitiedon kerääminen ja hiljaisen tiedon saattaminen kansioihin on tärkeää, ja sille löytyy kannatusta.

Eduskunnan kirjasto on arvokas ja perinteinen ja on juuri sellainen kirjasto, jollaisena me olemme tottuneet kirjaston näkemään. Siellä on rauhallista ja hiljaista, ja tämä kehitys ei, ikävä kyllä, niin kuin tuossa edellisessä puheenvuorossani jo otin esille, ole kaikissa kirjastoissa samanlaista. Tämä on se, mitä kyllä kaivataan. Eli tosiaan kirjastot ovat joissakin paikoissa hyvinkin meluisia. Siellä on lähinnä olohuonemainen ja oleskelutilamainen tun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2016 vp

nelma, ja se on toki ymmärrettävää, että nuoret hakeutuvat kirjastoihin. Ei välttämättä ole niitä tiloja sitten muualla. Mutta kyllä meidän pitää pitää kiinni siitä periaatteesta, että kirjastossa on se rauha ja hiljaisuus myös niille, jotka sitä kaipaavat. Hiljaisten tilojen puute on noussut ongelmaksi monissa kirjastoissa ja monilla paikkakunnilla.

Tosiaan Espoossa valtuutetut ottivat tähän hyvin kantaa, ja tein valtuustoaloitteen, jotta hiljaisia tiloja palautettaisiin niille, jotka niitä kaipaavat. Opiskelijat muun muassa hakevat paikkaa, missä voivat opiskella ja tehdä tehtäviään. Aloite sai hyvin kannatusta. Myös kuntalaiskysely asiasta tehtiin paikallisen Länsiväylä-lehden toimittamana, ja 84 prosenttia haastatteluun vastanneista oli sitä mieltä, että kyllä hiljaisille tiloille on kysyntää ja ne eivät saa kadota kirjastoista.

Meille on tosiaan tulossa yli 100 neliötä uutta tilaa Espooseen ja siitä osa hiljaiseen kirjastoon. Myös Kauklahden kirjastossa on otettu käyttöön hieno käytäntö, että henkilöt voivat päästä omilla kirjastokorteillaan sisälle ilman, että siellä on valvojia. Se antaa vastuuta ja vapautta, mutta myös sitä, että on olemassa jossakin tila, missä on rauhallista ja mukavaa tutustua kirjoihin. Se on auki kello 10:een asti illalla. Tämän ovat opiskelijat ja nuoret ottaneet hyvin mieluusti vastaan. Tällaisia erilaisia uusia ideoita myös kirjastomailmaan kaivataan, ja ne ovat tervetulleita.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.